

ความสามารถคิดบริหารจัดการตนของนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ ในห้องเสริมวิชาการ

Executive Function Skills of Students with Learning Disabilities (LD) in Resource Room

ฐาปณีย์ แสงสว่าง¹ รัชฎา ทับเทศ² ฐิติพงษ์ ศุภวัฒน์ภิญโญ³

อัญชัญ โทณเดี้ยว⁴ และปิยพร แก้วภิรมย์⁵

Thapanee Saengsawang¹, Rachada Tubtes², Thitipong Supawatpinyo³,

Anchan Tondeaw⁴, and Piyaporn Kaewpirom⁵

^{1,3,4,5}ศูนย์ศึกษาและพัฒนากิจการศึกษาศิลปะ “คุณพุ่ม” คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

²โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

อีเมล: fedutpns@ku.ac.th

วันที่รับบทความ (Received)

วันที่แก้ไขบทความ (Revised)

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted)

25 พฤษภาคม 2566

10 มิถุนายน 2566

27 มิถุนายน 2566

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสามารถคิดบริหารจัดการตนของนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ในห้องเสริมวิชาการ กลุ่มเป้าหมายที่ศึกษาเป็นนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 – 6 ของโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 13 คน ที่ผ่านการวินิจฉัยจากจิตแพทย์เด็กและวัยรุ่น โดยมีครูห้องเสริมวิชาการเป็นผู้ให้ข้อมูลในแบบวัดความสามารถคิดบริหารจัดการตนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย พบว่า 1) นักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ เพศชายมีคะแนนที่ปกติเฉลี่ยของความสามารถคิดบริหารจัดการตนในทุกทักษะ ทุกองค์ประกอบ และภาพรวม สูงกว่าเพศหญิง และ 2) นักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ จำนวน 5 คน มีโปรไฟล์ความสามารถคิดบริหารจัดการตนองค์ประกอบการกำกับอารมณ์ สูงกว่าการคิดเกี่ยวกับการรู้คิดและการกำกับพฤติกรรม และจำนวน 5 คน มีโปรไฟล์ความสามารถคิดบริหารจัดการตนองค์ประกอบการกำกับอารมณ์ ต่ำกว่าการคิดเกี่ยวกับการรู้คิด และการกำกับพฤติกรรม อธิบายได้ว่า ความสามารถคิดบริหารจัดการตนของนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้สามารถพัฒนาได้

คำสำคัญ: ความสามารถคิดบริหารจัดการตน, ภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้, โปรไฟล์,
ห้องเสริมวิชาการ

ABSTRACT

This research aimed to study the Executive Function skills (EFs) profile of students with Learning Disabilities (LD) in resource room. The participants were 13 students with LD from grades 3 to 6 at Kasetsart University laboratory school: center for educational research and development, in the second semester of 2017 academic year. The students were diagnosed with LD by a child and adolescent psychiatrist. The resource room teachers completed executive function scales for the elementary school students – teacher form (X-FunS) to identify EFs scores of their students. The data were analyzed using descriptive statistics.

The results indicated; 1) Mean T-scores of EFs of boys with LD had higher EFs in each domain, and the overall scores than girls with LD. 2) T-scores of EFs profiles of students with LD found that 38% showed an emotional regulation higher than the metacognition and behavioral regulation, and 38% showed an emotional regulation lower than the metacognition and behavioral regulation. According to these results, described as EFs of students with LD can be developed.

Keywords: Executive Function Skills, Learning Disabilities, Profile, Resource Room

บทนำ

โรคการเรียนรู้บกพร่อง (Specific Learning Disorder: SLD) หรือภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ (Learning Disabilities: LD) เป็นโรคที่มีสาเหตุเกิดจากความผิดปกติในการทำงานของสมอง ส่วนหนึ่งเกี่ยวข้องกับ Broca's Area ในกลีบสมองส่วนหน้า ทำให้มีปัญหาด้านการอ่าน การเขียนหนังสือ หรือการคิดคำนวณ โดยที่ทำได้ไม่ได้เลยหรือทำได้บ้างในระดับขั้นที่ต่ำกว่าชั้นเรียนจริง 2 ชั้นเรียน ทั้งที่ระดับสติปัญญาอยู่ในเกณฑ์ปกติ ทั้งนี้ 2 ใน 3 ของนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ (ร้อยละ 66.66) มีภาวะสมาธิสั้นร่วมด้วย (ชาญวิทย์ พรนภดล, 2558) รวมถึงมีความยากลำบากทางความสามารถคิดบริหารจัดการตน เช่น การจดบันทึกความคิดเป็นลายลักษณ์อักษร การตอบคำถามด้วยวาจา หรือการเขียนที่มีประสิทธิภาพ การทำโครงงานให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนดและมีองค์ประกอบที่จำเป็นครบถ้วน การจดจำสิ่งที่ต้องทำ หรือการทำการบ้านหรือรายงานตามที่ได้รับมอบหมาย เป็นต้น ซึ่งความยากลำบากดังกล่าวนี้ ทำให้นักเรียนมีความเสี่ยงสูงที่จะล้มเหลวในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการที่โรงเรียนขาดการจำแนกประเภทของความยากลำบากทางความสามารถคิดบริหารจัดการตน ทำให้นักเรียนไม่มีสิทธิ์ได้รับบริการทางการศึกษาที่สอดคล้องตามความต้องการจำเป็น (McCloskey, Perkins, & Divner, 2009)

ความสามารถคิดบริหารจัดการตน (Executive function: EF) เป็นความสามารถในการทำงานของสมองส่วนหน้า (Prefrontal Cortex) ที่อยู่ภายในกลีบสมอง (Frontal Lobe) โดยสมองส่วนหน้านี้ ประกอบด้วยเยื่อหุ้มสมองสองส่วน ส่วนที่หนึ่ง คือ Dorsolateral Prefrontal Cortex ทำหน้าที่กำหนดเป้าหมาย การวางแผน การจัดระบบ การริเริ่ม การปรับเปลี่ยน และการมีสมาธิแน่วแน่ และส่วนที่สอง คือ Orbital Prefrontal Cortex ทำหน้าที่กำกับควบคุมอารมณ์ และพฤติกรรม (McCloskey, Perkins, & Divner, 2009; Kaufman, 2010) หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าเป็นความสามารถของมนุษย์ในการกำกับควบคุมการคิดเกี่ยวกับการรู้คิด อารมณ์ และพฤติกรรมของตนเองให้ไปสู่เป้าหมาย ซึ่งหากนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ได้รับการประเมินทางจิตวิทยา (Psychological Assessment) เพื่อค้นพบและทำความเข้าใจจุดเด่นจุดด้อยของความสามารถคิดบริหารจัดการตนตั้งแต่ระยะแรกที่พบปัญหา (Early Identification) รวมถึงได้รับการกระตุ้นพัฒนาการระยะเริ่มต้น (Early Interventions) ทั้งทางการแพทย์และการศึกษาอย่างเหมาะสมในทันที มีส่วนสำคัญต่อการประสบความสำเร็จทางการเรียน และความสามารถทางวิชาการของนักเรียน ทั้งด้านความเข้าใจการอ่าน การเขียนสะกดคำ การเรียน การจดบันทึกหรือการอ่านข้อความที่ซับซ้อน (Meltzer, 2007)

โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา มีนโยบายการจัดการศึกษาเพื่อสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล ได้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2527 จนถึงปัจจุบัน ตามโครงการการศึกษาพิเศษ 1 (พ.1) มีหน้าที่ให้บริการทางการศึกษาพิเศษสำหรับนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ และครูห้องเสริมวิชาการ พ.1 เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือทางการศึกษานักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ (ทั้งแบบรายบุคคล และแบบกลุ่มย่อย) ภายในห้องเสริมวิชาการ (ระพีพร ศุภมิตร์, 2560) ซึ่งห้องเสริมวิชาการ (Resource Room) มีลักษณะเป็นห้องเรียนที่แยกออกมาจากห้องเรียนปกติ เพื่อจัดการศึกษาพิเศษ โดยนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้จะแยกตัวออกมาจากห้องเรียนปกติบางเวลา ที่อาจจัดการเรียนการสอนเป็นแบบรายบุคคล หรือแบบกลุ่มย่อยก็ได้ เพื่อให้สามารถเรียนรู้ตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ระบุไว้ในแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล ตามระยะเวลาที่กำหนดภายในห้องเสริมวิชาการ (Meer, 2013) โดยนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ จำเป็นต้องได้รับการสอนตามลำดับขั้นในทักษะย่อย ๆ เพื่อรวมเข้ากับบริบทเนื้อหาที่ใหญ่ขึ้น ซึ่งถ้าหากไม่ทำเช่นนี้อาจส่งผลให้นักเรียนขาดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย มีความเบื่อหน่าย มีความคับข้องใจ และมีความวิตกกังวลทางการเรียนได้ ทั้งนี้ การได้รับการสอนตามลำดับขั้นดังกล่าวเป็นลักษณะการจัดการเรียนการสอนของห้องเสริมวิชาการ

จากการศึกษาที่ผ่านมา พบผลงานวิจัยที่ทำการศึกษาผลการประเมินทางจิตวิทยาเกี่ยวกับความสามารถคิดบริหารจัดการตนของนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ จำนวนน้อย อีกทั้งโรงเรียนยังไม่ได้ทำการศึกษาความสามารถคิดบริหารจัดการตนนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการ

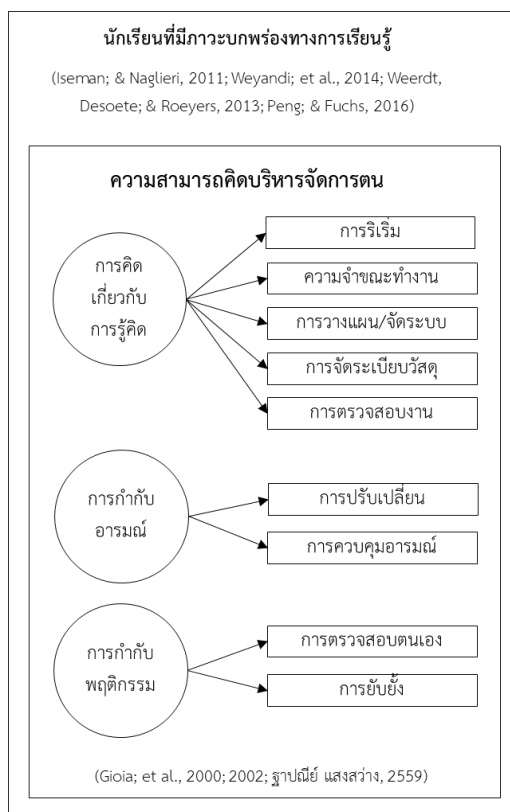
เรียนรู้ ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยและครูห้องเสริมวิชาการ ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติการให้ความช่วยเหลือทางการศึกษา นักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้โดยตรง จึงร่วมกันศึกษาว่านักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ที่เรียนในห้องเสริมวิชาการ มีความสามารถคิดบริหารจัดการตนเองเป็นอย่างไร เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงประจักษ์ที่จะนำไปใช้วางแผนการให้ความช่วยเหลือทางการศึกษาที่ส่งเสริมศักยภาพความสามารถคิดบริหารจัดการตนเองของนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ที่เหมาะสมต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาความสามารถคิดบริหารจัดการตนเองของนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ในห้องเสริมวิชาการ

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับแบบประเมินพฤติกรรมความสามารถคิดบริหารจัดการตนเอง และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของแบบประเมินพฤติกรรมความสามารถคิดบริหารจัดการตนเองกับกลุ่มตัวอย่างทางคลินิก พบว่า ความสามารถคิดบริหารจัดการตนเอง จัดอยู่ใน 3 องค์ประกอบ คือ 1) ความสามารถด้านการคิดเกี่ยวกับการรู้คิด ประกอบด้วย 5 ทักษะ ได้แก่ การริเริ่ม ความจำขณะทำงาน การวางแผน/จัดระบบ การจัดระเบียบวัสดุ และการตรวจสอบงาน 2) ความสามารถด้านการกำกับอารมณ์ ประกอบด้วย 2 ทักษะ ได้แก่ การปรับเปลี่ยน และการควบคุมอารมณ์ และ 3) ความสามารถด้านการกำกับพฤติกรรม ประกอบด้วย 2 ด้าน ได้แก่ การตรวจสอบตนเอง และการยับยั้ง (Gioia et al., 2000, 200; ฐาปณีย์ แสงสว่าง, 2559) กอปรกับผู้วิจัยสนใจศึกษาว่าพฤติกรรมความสามารถคิดบริหารจัดการตนเองของนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ชั้นประถมศึกษา มีลักษณะอย่างไร (Iseman & Naglieri, 2011; Weyandi et al., 2014; Weerdt, Desoete & Roeyers, 2013; Peng & Fuchs, 2016) โดยแนวคิดดังกล่าวสามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร เป็นนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ที่ได้รับการวินิจฉัยจากจิตแพทย์เด็กและวัยรุ่น ที่กำลังศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 – 6 ของโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 13 คน

ผู้ให้ข้อมูล เป็นครูห้องเสริมวิชาการของนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 – 6 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 7 คน ทำหน้าที่ประเมินความสามารถคิดบริหารจัดการตนของนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้วยแบบวัดความสามารถคิดบริหารจัดการตนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

1) แบบวัดความสามารถคิดบริหารจัดการตนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา เป็นเครื่องมือวัดมาตรฐาน (Standardized Instrument) ที่สร้างขึ้นเพื่อวัดความสามารถใน 3 องค์ประกอบ รวม 9 ทักษะ ประกอบด้วยข้อความบ่งชี้พฤติกรรม 57 ข้อ ที่กำหนดให้ครูเป็นผู้ตอบหรือประเมินพฤติกรรมนักเรียนในแบบวัด ที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ โดยแบบ

วัดฉบับนี้มีคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirm Factor Analysis) มีความเชื่อมั่นแบบความสอดคล้องภายในระดับสูง (Cronbach alpha's coefficient = 0.96) มีความสอดคล้องระหว่างผู้ประเมินมีความสอดคล้องกันดี (Rater Agreement Index = 0.82) และมีอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ในเกณฑ์ที่ดี ($t = 2.44 - 17.49$) (ฐาปณีย์ แสงสว่าง, 2559)

2) คู่มือการใช้แบบวัดความสามารถคิดบริหารจัดการตนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา เป็นการนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับแบบวัด เช่น จุดมุ่งหมายของการสร้างแบบวัด โครงสร้างของแบบวัด การตรวจให้คะแนน การแปลผลคะแนน การเสนอผลการวัด ฯลฯ รวมถึงเกณฑ์ปกติระดับท้องถิ่น (Local Norms) เขตกรุงเทพมหานคร สำหรับแปลความหมายคะแนนที่ได้จากแบบวัด แสดงเป็นคะแนนมาตรฐานรายตัวบ่งชี้ รายองค์ประกอบ และภาพรวม ในรูปของคะแนนที่ปกติ (Normalized T-Score: T) และตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ (Percentile Rank: PR) จำแนกตามเพศของนักเรียน โดยมีเกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนที่ปกติ แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ 1) ตั้งแต่ T61 ขึ้นไป หมายถึง ระดับสูงกว่าเกณฑ์เฉลี่ย (กลุ่มระดับดี หรือสูงกว่าปกติ) 2) T41 – T60 หมายถึง ระดับเกณฑ์เฉลี่ย (กลุ่มระดับปานกลาง หรือปกติ) และ 3) ต่ำกว่า T40 หมายถึง ระดับต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ย (กลุ่มระดับควรปรับปรุง หรือต่ำกว่าปกติ หรือควรได้รับการส่งเสริมพัฒนา) (ฐาปณีย์ แสงสว่าง, 2559)

วิธีรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) ด้วยการศึกษาแบบภาคตัดขวาง (Cross-sectional descriptive study) ที่มุ่งศึกษาความสามารถคิดบริหารจัดการตนของนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น ณ จุดเวลาใดเวลาหนึ่ง ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยวิธีการประเมินทางอ้อมแบบเป็นทางการ หรือ Indirect Formal Method (McCroskey, Perkin & Dinver, 2009)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) แบ่งการนำเสนอข้อมูลเป็น 2 ส่วน คือ 1) ผลการศึกษาความสามารถคิดบริหารจัดการตนของนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ในห้องเสริมวิชาการ นำเสนอด้วยค่าสถิติพื้นฐาน คะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในรูปตารางประกอบคำบรรยาย และ 2) ผลวิเคราะห์พหุกรณีของไฟล์ความสามารถคิดบริหารจัดการตนของนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ในห้องเสริมวิชาการ นำเสนอด้วยแผนภาพประกอบคำบรรยาย

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้แบ่งการนำเสนอผลการวิจัยเป็น 2 ส่วน คือ 1) ผลการศึกษาความสามารถคิดบริหารจัดการตนของนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ในห้องเสริมวิชาการ และ 2) ผลการวิเคราะห์พหุคูณของโปรไฟล์ความสามารถคิดบริหารจัดการตนของนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ในห้องเสริมวิชาการ มีรายละเอียดดังนี้

1. ผลการศึกษาความสามารถคิดบริหารจัดการตนของนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ในห้องเสริมวิชาการปรากฏผลดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนทีปกติ (Normalized T-score)

ความสามารถคิดบริหารจัดการตนของนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ในห้องเสริมวิชาการ

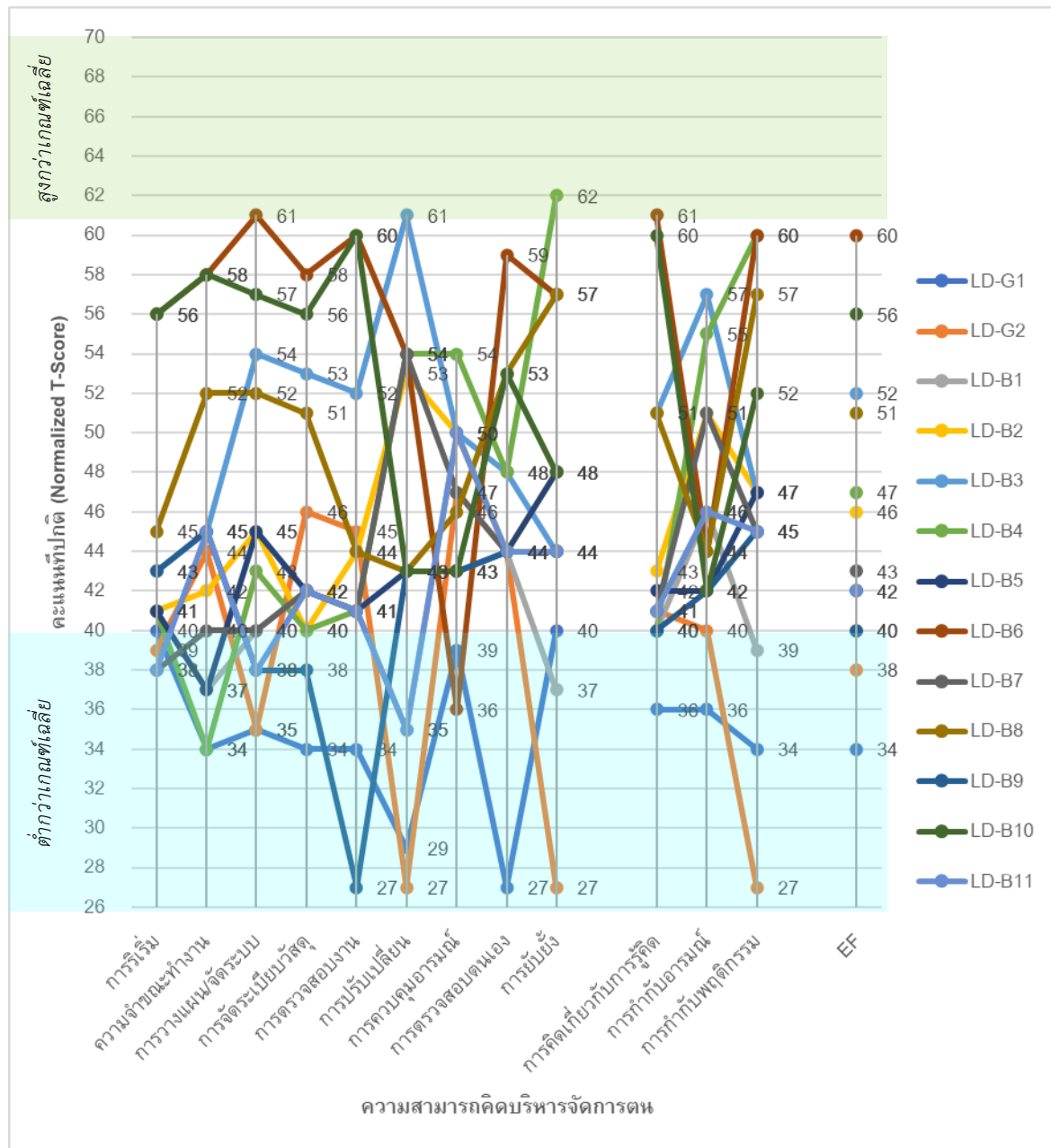
ความสามารถคิดบริหารจัดการตน	คะแนนทีปกติ (Normalized T-score)					
	นักเรียนชาย (11 คน)			นักเรียนหญิง (2 คน)		
	M	SD	ความหมาย	M	SD	ความหมาย
รายทักษะ						
1. การริเริ่ม	43.91	6.32	เกณฑ์เฉลี่ย	39.50	0.71	ต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ย
2. ความจำขณะทำงาน	44.82	8.18	เกณฑ์เฉลี่ย	39.00	7.07	ต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ย
3. การวางแผน/จัดระบบ	46.64	8.08	เกณฑ์เฉลี่ย	35.00	0.00	ต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ย
4. การจัดระเบียบวัสดุ	45.82	7.19	เกณฑ์เฉลี่ย	40.00	8.49	ต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ย
5. การตรวจสอบงาน	44.73	9.51	เกณฑ์เฉลี่ย	39.50	7.78	ต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ย
6. การปรับเปลี่ยน	47.09	8.55	เกณฑ์เฉลี่ย	28.00	1.41	ต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ย
7. การควบคุมอารมณ์	46.55	5.03	เกณฑ์เฉลี่ย	43.00	5.66	เกณฑ์เฉลี่ย
8. การตรวจสอบตนเอง	47.73	5.16	เกณฑ์เฉลี่ย	35.50	12.02	ต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ย
9. การยับยั้ง	48.45	7.35	เกณฑ์เฉลี่ย	33.50	9.19	ต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ย
รายองค์ประกอบ						
1. การคิดเกี่ยวกับการรู้คิด	46.36	8.08	เกณฑ์เฉลี่ย	38.50	3.54	ต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ย
2. การกำกับอารมณ์	47.27	5.39	เกณฑ์เฉลี่ย	38.00	2.83	ต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ย
3. การกำกับพฤติกรรม	49.45	6.88	เกณฑ์เฉลี่ย	30.50	4.95	ต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ย
ภาพรวม						
ความสามารถคิดบริหารจัดการตน	47.18	6.75	เกณฑ์เฉลี่ย	36.00	2.83	ต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ย

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่านักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ เพศชาย มีคะแนนที่ปกติเฉลี่ยของความสามารถคิดบริหารจัดการตนในทุกทักษะ (การริเริ่ม ความจำขณะทำงาน การวางแผน/จัดระบบ การจัดระเบียบวัสดุ การตรวจสอบงาน การปรับเปลี่ยน การควบคุมอารมณ์ การตรวจสอบตนเอง และการยับยั้ง) ทุกองค์ประกอบ (การคิดเกี่ยวกับการรู้คิด การกำกับอารมณ์ และการกำกับพฤติกรรม) และภาพรวมความสามารถคิดบริหารจัดการตน สูงกว่าเพศหญิง และเมื่อพิจารณาคะแนนที่ปกติเฉลี่ยตามเกณฑ์การแปลความหมาย พบว่า นักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ เพศชาย มีคะแนนที่ปกติเฉลี่ยของความสามารถคิดบริหารจัดการตนในทุกทักษะ ทุกองค์ประกอบ และภาพรวม อยู่ในระดับเกณฑ์เฉลี่ย ส่วนเพศหญิง มีคะแนนที่ปกติเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ยทุกทักษะ ทุกองค์ประกอบ และภาพรวม ยกเว้นทักษะการควบคุมอารมณ์ ที่อยู่ในระดับเกณฑ์เฉลี่ย

2. ผลการวิเคราะห์พหุกรณีของโปรไฟล์ความสามารถคิดบริหารจัดการตนของนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ในห้องเสริมวิชาการ มีรายละเอียดดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 แสดงการวิเคราะห์โปรไฟล์ความสามารถคิดบริหารจัดการตนของนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ จำนวน 13 คน จำแนกเป็นรายทักษะ รายองค์ประกอบ และภาพรวม เมื่อพิจารณาความสามารถคิดบริหารจัดการตนเป็นรายทักษะ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ จำนวน 8 - 12 คน มีความสามารถคิดบริหารจัดการตนทักษะการริเริ่ม ความจำขณะทำงาน การจัดระเบียบวัสดุ การตรวจสอบงาน การปรับเปลี่ยน การควบคุมอารมณ์ และการยับยั้ง อยู่ในระดับเกณฑ์เฉลี่ย โดยทักษะการวางแผน/จัดระบบ มีนักเรียน จำนวน 6 คน อยู่ในระดับเกณฑ์เฉลี่ย และนักเรียน จำนวน 6 คน อยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ย เมื่อพิจารณาความสามารถคิดบริหารจัดการตนเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ จำนวน 9 - 11 คน มีความสามารถคิดบริหารจัดการตนองค์ประกอบการคิดเกี่ยวกับการรู้คิด การกำกับอารมณ์ และการกำกับพฤติกรรม อยู่ในระดับเกณฑ์เฉลี่ย และเมื่อพิจารณาภาพรวม พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ จำนวน 9 คน มีความสามารถคิดบริหารจัดการตนอยู่ในระดับเกณฑ์เฉลี่ย

จากการวิเคราะห์พหุกรณีของโปรไฟล์ความสามารถคิดบริหารจัดการตนรายองค์ประกอบของนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ จำนวน 13 คน พบว่า 1) นักเรียน จำนวน 5 คน มีโปรไฟล์ความสามารถคิดบริหารจัดการตนองค์ประกอบการกำกับอารมณ์ สูงกว่าการคิดเกี่ยวกับการรู้คิด และการกำกับพฤติกรรม และ 2) นักเรียน จำนวน 5 คน มีโปรไฟล์ความสามารถคิดบริหารจัดการตนองค์ประกอบการกำกับอารมณ์ ต่ำกว่าการคิดเกี่ยวกับการรู้คิด และการกำกับพฤติกรรม

ภาพที่ 2 โปรไฟล์ความสามารถคิดบริหารจัดการตนของนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ แบ่งการนำเสนอเป็น 2 ส่วน คือ 1) ผลการศึกษาความสามารถคิดบริหารจัดการตนของนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ในห้องเสริมวิชาการ และ 2) ผลการวิเคราะห์พหุคูณของโปรไฟล์ความสามารถคิดบริหารจัดการตนของนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ในห้องเสริมวิชาการ มีรายละเอียดดังนี้

1. ผลการศึกษาความสามารถคิดบริหารจัดการตนของนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ในห้องเสริมวิชาการ

จากผลการศึกษาความสามารถคิดบริหารจัดการตนของนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ในห้องเสริมวิชาการ พบว่านักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ เพศชายมีคะแนนที่ปกติเฉลี่ยของความสามารถคิดบริหารจัดการตนในทุกทักษะ ทุกองค์ประกอบ และภาพรวมความสามารถคิดบริหารจัดการตน สูงกว่าเพศหญิง ผลการวิจัยดังกล่าวนี้นี้ ไม่สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยความสามารถคิดบริหารจัดการตนที่ได้จากแบบประเมิน Behavior Rating Inventory of Executive Function (BRIEF-Teacher Form) พบว่า นักเรียนหญิงมีคะแนนเฉลี่ยความสามารถคิดบริหารจัดการตนรายทักษะ รายองค์ประกอบ และภาพรวมที่สูงกว่านักเรียนชาย (Gioia et al., 2000) ทั้งนี้ อาจเป็นไปได้ว่า นักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ มีโรคสมาธิสั้นร่วมด้วยหรือได้รับการรักษาด้วยยารักษาโรคสมาธิสั้น แต่อย่างไรก็ดี ผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นถึงสอดคล้องกับแนวคิดของปีเตอร์สัน และเวลช์ (Peterson & Welsh, 2014) ที่กล่าวว่า ความสามารถคิดบริหารจัดการตนมีความแตกต่างกันตามชีวภาพทางเพศระหว่างชายและหญิง ที่สามารถอธิบายได้ว่านักเรียนที่มีเพศต่างกันมีความสามารถคิดบริหารจัดการตนที่แตกต่างกัน

2. ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมของโปรไฟล์ความสามารถคิดบริหารจัดการตนของนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ในห้องเสริมวิชาการ

จากผลการวิเคราะห์โปรไฟล์ความสามารถคิดบริหารจัดการตนนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความสามารถคิดบริหารจัดการตนในทุกทักษะ (การริเริ่ม ความจำขณะทำงาน การวางแผน/จัดระบบ การจัดระเบียบวัสดุ การตรวจสอบงาน การปรับเปลี่ยน การควบคุมอารมณ์ การตรวจสอบตนเอง และการยับยั้ง) ทุกองค์ประกอบ (การคิดเกี่ยวกับการรู้คิด การกำกับอารมณ์ และการกำกับพฤติกรรม) อยู่ในระดับเกณฑ์เฉลี่ย ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวนี้นี้ ไม่สอดคล้องกับกระบวนการค้นพบทางความสามารถคิดบริหารจัดการตนของภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ ที่ระบุว่า นักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้มักมีความยุ่งยากในการกำกับดูแลตนเอง เช่น การตรวจสอบ การติดตาม การเรียนรู้งานต่างๆ การยืดหยุ่นความคิด (Meltzer & Montague, 2001) รวมถึงการเรียงลำดับ การจัดระบบ การจัดลำดับความสำคัญของข้อมูล รายละเอียดจำนวนมาก และความจำขณะทำงาน และนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ร่วมกับปัญหาด้านสมาธิ มีความยากลำบากด้านการวางแผน การจัดระบบ การจัดลำดับความสำคัญ การเข้าถึงสารสนเทศของความจำขณะทำงาน กลยุทธ์การปรับเปลี่ยน และการติดตามประเมินตนเองที่ล้วนแสดงถึงความอ่อนแอทางความสามารถคิดบริหารจัดการตนของนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ และส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ทั้งความเข้าใจการอ่าน การเขียนสะกดคำ การเรียนการทำโครงการระยะยาว และการทำข้อสอบ (Meltzer & Krishnan, 2001)

ทั้งนี้ การที่ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมของโปรไฟล์ความสามารถคิดบริหารจัดการตนของนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ในห้องเสริมวิชาการ ปรากฏเช่นนี้ อาจเป็นไปได้ว่านักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ของโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัย

และพัฒนาการจัดการศึกษา ได้รับความช่วยเหลือทางการเงินแพทย์และการศึกษาตามนโยบายการจัดการศึกษาเรียนรวมของโรงเรียน ภายใต้โครงการการศึกษาพิเศษ 1 (พ.1) ที่ทำหน้าที่ให้บริการทางการศึกษาพิเศษสำหรับนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ และมีครูห้องเสริมวิชาการเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือทางการศึกษานักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ทั้งแบบรายบุคคล และแบบกลุ่มย่อย ภายในห้องเสริมวิชาการ (Resource Room) ซึ่งโครงการ พ.1 เริ่มดำเนินงานตั้งแต่ปีการศึกษา 2527 จนถึงปัจจุบัน (ระพีพร ศุภมิตร์, 2560) โดยครูห้องเสริมวิชาการ จัดการเรียนการสอนตามลำดับขั้นแยกเป็นทักษะย่อย ๆ เพื่อรวมเป็นเนื้อหาที่กว้างขึ้น ทำให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย และการจัดให้เด็กเข้าเรียนในชั้นเล็กๆ หรือมีห้องพิเศษ (Remedial Classroom) สำหรับสอนเด็กที่มีปัญหาคล้ายกัน หรือให้เรียนเสริมพิเศษตัวต่อตัว สอนโดยอาศัยเทคนิคกระตุ้นการเรียนรู้หลายรูปแบบตามช่องทางที่เด็กเรียนรู้ได้ดีกว่า ถือเป็นการรักษาเพื่อแก้ไขความบกพร่องทางการเรียนรู้ ผ่านการสอนเสริม (ชาญวิทย์ พรนภดล, 2558) และ การได้รับความช่วยเหลือทางการศึกษาจากครูห้องเสริมวิชาการ มาแล้วอย่างน้อย 1 ภาคการศึกษา (ตามช่วงเวลาที่เกี่ยวข้องข้อมูล) ทั้งด้านวิชาการ สังคม การปรับตัว และการปรับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เช่น เมื่อครูมอบหมายงาน นักเรียนมักบ่น เบี่ยง พูดยว่า “ทำไม่ได้” “ไม่รู้” ครูได้ฝึกให้ลงมือทำแบบฝึกหัดทันที ไม่โอ้อ้อ อิดออด (ทักษะการริเริ่ม) นักเรียนทำงานสะเพร่า/ทำไม่ครบถ้วน ครูได้ฝึกให้ตรวจสอบว่าทำแบบฝึกหัดครบทุกข้อหรือไม่ (ทักษะการตรวจสอบงาน) นักเรียนทำงานไม่เสร็จในชั้นเรียน ครูได้ฝึกให้จดจ่อตั้งใจทำแบบฝึกหัด (ทักษะความจำขณะทำงาน) เป็นต้น รวมถึงการส่งเสริมให้นักเรียนทั่วไปมีส่วนร่วมช่วยเหลือนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ควบคู่กับการอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างปกติ อย่งไรก็ดี ผลการวิจัยครั้งนี้เป็นไปตามแนวคิดของ ประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์ (2561) ที่กล่าวว่า สภาพแวดล้อมในบ้าน สภาพแวดล้อมนอกบ้าน และสภาพแวดล้อมในโรงเรียน เป็นสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมความสามารถคิดบริหารจัดการ ตน โรงเรียนควรสร้างสภาพแวดล้อมและกิจกรรมที่เด็กต้องลงมือทำร่วมกันเพื่อลดการเอาตัวเองเป็นศูนย์กลาง ให้เด็กได้ช่วยเหลือกัน การไปสำรวจนอกโรงเรียนเป็นกลุ่มจะทำได้ความสามารถคิดบริหารจัดการตนพัฒนาได้ดี จากที่กล่าวมาข้างต้นนี้ พอแสดงให้เห็นได้ว่านโยบายการจัดการศึกษาเรียนรวมที่ชัดเจน สภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่ดี และกลวิธีการให้ความช่วยเหลือทางการศึกษาที่เหมาะสมล้วนมีส่วนสำคัญต่อการพัฒนานักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ให้มีความสามารถคิดบริหารจัดการตนที่ดีขึ้นได้ รวมไปถึงนักเรียนทุกคนด้วยเช่นกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณควบคู่กับข้อมูลหลักฐานเชิงคุณภาพที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้เป็นรายบุคคล เช่น อาการของภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ (เช่น ด้านการอ่าน การเขียน หรือการคำนวณทางคณิตศาสตร์) โรคที่พบบ่อยกับภาวะ

บกพร่องทางการเรียนรู้ (เช่น โรคสมาธิสั้น อาการขาดสมาธิ อาการชน-อยู่ไม่นิ่ง อาการหุนหันพลันแล่น-วู่วาม โรคซึมเศร้า พัฒนาการทางภาษาบกพร่อง เป็นต้น) การรักษาหรือการช่วยเหลือด้านต่างๆ (เช่น การแก้ไขความบกพร่องในการเรียนรู้ ผ่านการสอนเสริม, การแก้ไขปัญหาทางอารมณ์ที่มักเกิดร่วมด้วย, การส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว, การรักษาด้วยยา เป็นต้น) เพื่อให้ได้สารสนเทศที่มีความละเอียดและกลุ่มเล็กสำหรับการศึกษารายกรณี

2. ควรเก็บรวบรวมข้อมูลหลักฐานเชิงคุณภาพเกี่ยวกับกลวิธีการให้ความช่วยเหลือทางการศึกษานักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ของครูห้องเสริมวิชาการ ทั้งด้านวิชาการ สังคม อารมณ์ และพฤติกรรมที่ช่วยส่งเสริมความสามารถคิดบริหารจัดการตน เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้

เอกสารอ้างอิง

- ชาญวิทย์ พรนภดล. (2558). โรคการเรียนรู้บกพร่อง. ใน นันทวิช สิริธิรักษ์ (บรรณาธิการ). *จิตเวช ศิริราช DSM-5*. (น. 547). กรุงเทพฯ: ประยูรสาส์นไทย การพิมพ์.
- ฐาปณีย์ แสงสว่าง. (2559). *ความสามารถคิดบริหารจัดการตน: แบบวัดและแนวทางการพัฒนา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).
- ประเสริฐ ผลิผลการพิมพ์. (2561). การจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการพัฒนาทักษะสมอง EF ของเด็กวัย 7 – 12 ปี. ใน สุภาวดี หาญเมธี และภาวนา อร่ามฤทธิ์ (บรรณาธิการ). *คู่มือพัฒนาทักษะสมอง EF-Executive Functions ในเด็กวัย 7 – 12 ปี สำหรับพ่อแม่และครู*. (น. 81 – 83). กรุงเทพฯ: บริษัท โรงพิมพ์อักษรสัมพันธ์ (1987) จำกัด.
- ระพีพร ศุภมสิริ, รัชฎา ทับเทศ, มณฑา หิรัญบัฏ, รุ่งฤดี ลุ่มร้อย, และ พรพรรณ เลียบสวัสดิ์. (2560). ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อศูนย์วิจัยการศึกษาเพื่อเด็กที่ต้องการความช่วยเหลือพิเศษ โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา. *วารสารศึกษาศาสตร์ปริทัศน์*, 32 (1), 92.
- Gioia, G. A., Isquith, P. K., Guy, S. C., and Kenworthy, L. (2000). *Professional Manual Behavior Rating Inventory of Executive Function*. Florida: PAR.
- Gioia, G. A., Isquith, P. K., Retzlaff, P.D., & Epsy, K. A. (2002). Confirmatory Factor Analysis of the Behavior Rating Inventory of Executive Function (BRIEF) in a Clinical Sample. *Child Neuropsychology: A Journal on Normal and Abnormal Development in Childhood and Adolescence*, 8(4), 249 – 257.
- Kaufman, C. (2010). *Executive Function in the Classroom: Practical Strategies for Improving Performance and Enhancing Skills for All Students*. Maryland: Paul H. Brookes Publishing.

- McCloskey, G., Perkins, L. A., and Divner, B. V. (2009). *Assessment and Intervention for Executive Function Difficulties*. New York: Taylor & Francis Group.
- Meers K. (2013). Resource Room. In: Volkmar F.R. (eds) *Encyclopedia of Autism Spectrum Disorders*. New York: Springer. https://doi.org/10.1007/978-1-4419-1698-3_1776
- Meltzer, L. (2007). *Executive Function in Education : from theory to practice*. London: Guilford Press.
- Meltzer, L. and Krishnan, K. (2001). Executive Function Difficulties and Learning Disabilities Understandings and Misunderstandings. In Meltzer, L. (Editor), *Executive function in education: from theory to practice*. (p. 77). New York: The Guilford Press.
- Meltzer, L. and Montague, J. (2001). Strategic learning in students with learning disabilities: What have we learned? In B. Keogh & D. Hallahan (Ed.), *Research and global perspectives in learning disabilities: Essays in honor of William J. Cruickshank* (Chapter 7). Hillsdale, New Jersey: Erlbaum.
- Peng P. and Fuchs D. (2016). A meta-analysis of working memory deficits in children with learning difficulties: is there a difference between verbal domain and numerical domain? *J. Learn. Disabil.* 49, 3–20.
<https://doi.org/10.1177/0022219414521667>
- Peterson, E. and Welsh, C. M. (2014). The Development of Hot and Cool Executive Functions in Childhood and Adolescence: Are We Getting Warmer?. In Goldstein, S., & Naglieri, J. A. (Eds.), *Handbook of Executive Functioning* (p. 60). New York: Springer Science Business Media.